

2. Лабудько С. Компетентнісний підхід до вибору педагогічних технологій у системі професійної освіти. *Професійна освіта: методологія, практика, інновації*. Суми: РВВ СОШПО, 2007. С. 90-94.
3. Ніколенко Л. Модернізація післядипломної педагогічної освіти в контексті особистісно орієнтованого підходу. *Післядипломна освіта в Україні*. 2007. №2. С. 38-41.
4. Огієнко О. Акмеологічний підхід у контексті освіти дорослих. Філософські, психологічні, аксіологічні контексти педагогічної майстерності. Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна. 2013. С. 161-166. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/6043/1.pdf>.
5. Протасова Н. Андрагагічна ідея і післядипломна освіта : постановка проблеми. *Шлях освіти*. 1998. №3. С. 13-15.

УДК 378.147 : 33 – 051

Романова Ганна

професор кафедри професійної та вищої освіти
доктор педагогічних наук, професор
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Україна, м. Київ
roman-ania@ukr.net

**ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН ГАЛУЗЕВИХ УНІВЕРСИТЕТІВ: ВИКЛИКИ, ДОСВІД,
ПЕРСПЕКТИВИ**

Сьогодні людство в цілому переживає кризу щодо наслідків домінування суспільства споживання і шукає шляхи її подолання, насамперед в аксіологічному, ціннісному аспекті. Поставлені перед проблемою виживання, ми говоримо про необхідність формування фахівця нового типу. Формування і розвиток такої людини, Особистості, Патріота, Професіонала (згідно концепції Нової української школи), а також, обов'язково, Сім'янина – місія наших закладів освіти.

Сучасним підґрунтям інноваційних змін є низка міжнародних і вітчизняних документів, зокрема рішення 48-го Всесвітнього економічного форуму в Давосі (2018 р.), Брюггське комюніке (2010 р.), Стратегія сталого розвитку «Україна 2030», «Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року.

Серед ключових навичок фахівця інноваційного типу важливе значення належить soft-skills (взаємодія з людьми, уміння працювати в команді, емоційний інтелект), на думку експертів майбутнє неможливе без креативності, критичного мислення, вмінь комплексно вирішувати проблеми, аналізувати і приймати рішення.

У вищій освіті ефективність виконання цього соціального запиту великою мірою залежить від рівня професійної культури викладачів психолого-педагогічного циклу, зокрема в непедагогічних університетах. Особливої актуальності сьогодні в контексті професійної культури набуває готовність викладачів психолого-педагогічних дисциплін до педагогізації суспільства, що має формуватися в процесі професійного розвитку. Така ключова ідея була закладена засновником кафедри педагогіки та психології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (КНЕУ) доктором педагогічних наук, професором В. А. Козаковим. Запроваджуючи психолого-педагогічну підготовку в економічному університеті, В.А. Козаков ґрунтувався на потребі подолання технократизму мислення і важливості підготовки кожного громадянина до виконання

педагогічних функцій у суспільстві в аспектах відповідального батьківства, компетентного навчання інших у професійній діяльності, створення можливостей для вибору педагогічної професії.

Інноваційні зміни можливі тільки в умовах спільної діяльності педагогічного колективу. Завдяки цілеспрямованій підготовці педагогів в ході взаємовідвідування занять, методичних семінарів, майстер-класів, тренінгів спільними зусиллями викладачів кафедри педагогіки та психології КНЕУ дійсно вдалося втілити студентоцентрований підхід, забезпечити інтерактивне викладання як на лекціях, так і на практичних заняттях, вдосконалити самостійну роботу студентів, реально впровадити кредитно-модульну систему навчання.

Карл Юнг зазначав, що завдання другої половини життя відрізняються від завдань першої половини. Так, до 24-25 років відбувається становлення сильних сторін особистості, зумовлених її типологічними особливостями, а у дорослому віці людина має експериментувати з непритаманними їй від початку функціями. У контексті професійного розвитку викладача психолого-педагогічних дисциплін ця думка ілюструє важливість відкритості інноваціям, здатності до подолання стереотипів, спроможності виходити за межі звичних підходів, здійснення наукових досліджень, що ґрунтуються на педагогічній практиці і втілюються в ній. Це особливо відчувається сьогодні, в умовах вимушеного переходу на дистанційне навчання.

У процесі набуття професійного досвіду у викладачів відбувається усвідомлення індивідуального стилю діяльності, що має враховуватися у процесі підвищення кваліфікації. Моделювання професійного розвитку викладачів з урахуванням індивідуального стилю діяльності дозволяє підвищити ефективність їхньої підготовки до реалізації сучасних форм, методів, технологій навчання, покращити управління самостійно роботою студентів, позитивно вплинути на створення особистісно-розвивального середовища закладу вищої освіти в цілому. Такі результати можливі за умов упровадження суб'єктно-продуктивного підходу до професійного розвитку викладачів як найсприятливішого з точки зору забезпечення здатності бути активним суб'єктом педагогізації суспільства, усвідомлювати власну відповідальність за процес та результат навчання інших. Цей підхід визначає провідну роль становлення суб'єктності особистості як здатності до проектування власного професійного шляху та створення суспільно-корисних продуктів діяльності, актуалізує цінності викладання на партнерських засадах, професійного розвитку як дослідження і втілення інновацій, педагогічного проектування як реалізації авторської позиції в педагогіці.

Месідж «навчаючи, навчаюся» якнайкраще ілюструє особливості професійного розвитку викладачів. У реалізації такої місії викладача психолого-педагогічних дисциплін, як педагогізація суспільства, важливе місце належить навчанню інших педагогів ЗВО за тренінговими програмами у процесі підвищенні кваліфікації. Таке навчання тлумачиться як комплексний процес досягнення запроєктованих змін у когнітивному, афективному та поведінковому досвіді тих, хто реалізує діяльність викладання. Про результативність реалізації відповідних програм свідчить, зокрема, досвід Київського національного економічного університету та Національного транспортного університету.

Отже, формування фахівців інноваційного типу в сучасних галузевих університетах потребує синергії зусиль науково-педагогічних працівників усіх кафедр. Особливе місце в цьому процесі належить викладачам психолого-педагогічних дисциплін, які мають стати справжніми агентами змін у реалізації європейських професійних цінностей (соціальної відповідальності, людиноцентрованості, толерантності, взаємоповаги, міжкультурної взаємодії), розвитку компетентностей ХХІ століття, проектування індивідуальних траєкторій навчання студентів, створенні технологій партисипативного управління у вищій освіті. Політика закладу освіти має бути спрямована на підтримку професійного

розвитку таких викладачів як запоруку вдосконалення та оновлення власного освітнього середовища, гуманізації суспільства в цілому.

Список використаних джерел інформації:

1. Артюшина М. В. Психолого-педагогічні засади підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності : дис... доктора пед. наук : 13.00.04. Київ, 2011. 598 с.
2. Козаков В. А. Психолого-педагогічна підготовка фахівців у непедагогічних університетах : монографія. Київ: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2003. 140 с.
3. Романова. Г. М. Підготовка викладачів вищих економічних навчальних закладів до проектування навчальних технологій: монографія. Київ: КНЕУ, 2009. 252 с.

УДК 377.011.3-051:37.014.6

Сергеева Лариса

завідувач кафедри професійної і вищої освіти
доктор педагогічних наук, професор
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Україна, м. Київ
lase2508@gmail.com

ЯКІСТЬ ОСВІТИ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ПЕДАГОГА

Сучасні інноваційні освітні технології створюють нові економічні професії, які висувають принципово інші вимоги до рівня освіти працівника. Виникає якісно нова економіка, у якій головним виробничим ресурсом стають знання й інформація.

Формування нової філософії закладів професійної освіти має враховувати зацікавленість різних суб'єктів — учасників корпоративних відносин (здобувачів освіти, педагогічного колективу, роботодавців, соціальних партнерів, громади) в оптимізації різних напрямів діяльності навчального закладу на базі неоднакових критеріїв, що обумовлює необхідність розробки інтегрального багатокритеріального показника, який відповідає мотиваційному, аксіологічному, когнітивному, креативному і рефлексивному критеріям.

Формування нового змісту освіти, заснованого на компетентностях, що відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій та Національної системи кваліфікацій, передбачає створення освітніх програм/стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, які ґрунтуються на особистісно-орієнтованому підході до навчання, враховують особливості здобувачів освіти, передбачають набуття ними м'яких та професійних компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в професійній та громадській діяльності, побудові кар'єри, започаткуванні власної справи.

Якість освіти поступово набула статусу головного показника ефективності системи професійної (професійно-технічної) освіти. Євроінтеграційна направленість України має вирішувати виклики посилення ефективності управління якістю освіти. Поза вирішенням цієї проблеми про ефективність реформування, а тим більше про становлення конкурентоздатної національної системи освіти не може бути й мови.

«Ефект» і «ефективність» — різні поняття. Але *ефект* сам по собі недостатньо характеризує діяльність людини. Для більш повної її характеристики важливо знати, з